

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hírdé-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Néhány szó az új adótörvényről.

Közl: Nagy Gyula városi adóügyosztályi hivatalnok.

IV. Az általános kereseti adó.

Az általános kereseti adó gyakorlati kivitele az adómunkálatoknak egyik legnehezebb része. Az igazságos kivetés csak úgy volna kivihető, ha az adókötelest személyesen s az adó alá eső foglalkozása jövedelmét teljesen ismerné a kivetéssel megbízott tisztviselő, de ez lehetetlen, midazonáltal lelkiismeretes munkával a valódi kereset a bevallás és tárgyalással megközelíthető.

Ezen adónemnél is lényeges újítások történtek. A mai 10%-os adókulcs 4, illetve 5%-ra leszállítatott, az első rendű életszükségletek fedezésére nélkülözhetetlen kereseti összeg adómentesített, vagyis 800 koronát meg nem haladó kereset után adó nem vetetik ki; továbbá az eddigi hároméves rendszer helyett minden évben új jövedelem megállapítás és új adókivetés lesz.

A kipuhított keresetnek szellemi foglalkozásuaknál 4%, minden más esetben pedig 5%-a lesz az adó.

Általános kereseti adó alá tartozik mind az a jövedelem, mely a magyar szent-korona országainak területén bárki által folytatott ipar- és kereskedelmi üzletből, bányászatból, szellemi és a bármilyen más hasznót hajtó foglalkozásból származik, kivéve a szolgálati viszonyból eredő illetményt, vagy ellátást és azt a jövedelmet, melyet a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény már magában foglal.

Ide tartoznak tehát: az állami, törvényhatósági, községi (városi) vámszedési, vásártartási és helypénzszedési jog kivételével a kir. kisebb haszonvételi jogok jövedelme önkezelés esetén, ideértve a tengeren, nyílt vizeken és a földadó alá nem eső zárt vízterületeken bármely címen folytatott halászat jövedelme is. A bányatörvény alá eső bányaművelési és hozzá tartozó iparágak üzlete, az irodalmi, művészi, ügyvédi, orvosi, mérnöki tevékenységekből, a magán oktatásból és más egyéb nem szolgálati viszonyon alapuló értelmi foglalkozásból eredő jövedelem; *a gyógyszerészek, gyárosok, iparosok, bankárok, pénzüzérek, zálogüzlettel foglalkozók* jövedelme és minden más haszonhajtó foglalkozás.

Iparigazolvánnyal bíró iparosok, ha ipari üzletek számára dolgoznak is, összes keresetük után a jelen törvény szerint adóznak. (Vagyis oly ipa-

rosok, kik más iparosnak, saját lakásukon dolgoznak, általános kereseti adó alá esnek.)

4%-os kereseti adót vetnek ki az irodalmi, művészi, ügyvédi, orvosi, mérnöki tevékenységgel, magán oktatással és más értelmi foglalkozásból eredő jövedelem után; 5% a kereseti adó minden más esetben.

Állandóan mentesek ez adó felől: az állami szállítási vállalatok (vasutak) és azok az állami vállalatok, melyeket az állam maga üz, ha azoknak tulajdonosa is, továbbá azok a törvényhatósági és községi vállalatok, melyek a közigazgatás céljaira szolgálnak és a jelen törvény alá eső más vállalatoknak nem verseny vállalatai *és a városok által fentartott zálogházak*

A házi-ipar az esetben, ha az azzal foglalkozók a maguk, vagy háznépük segélyével, de idegen munkások alkalmazása nélkül előállított cikkeket vagy megrendelésre készítik, vagy azokkal nem állandóan, csak koronként háznak, illetőleg állandó üzlethely nélkül kereskednek és a földmivelőknek más egyéb, csak ideiglenesen és nem iparszerűen folytatott mellék foglalkozásuk.

A nyilvános táp- és oktatási intézetek, országos letartóztató és javító intézetek, a bizottsági fogházak ipari foglalkozása, katonai intézetekben alkalmazott katonák munkája.

Külön törvénnyel adómentesített belföldi divállalatok, a közönséges napszámos munka, a megváltás alá eső mezőgazdasági kisebb szeszfőzdék, ha saját termésüket dolgozzák fel.

A boritaladó és huszfogyasztási adó beszédése iránt az államkincstár és a községek (városok) között kötött haszonbérleti szerződésből eredő jövedelem.

A gabella-jövedelem és a rituális fürdő jövedelme, házikézelés esetén.

Végül azok a külföldiek, kiknek adómentességét az érvényben levő nemzetközi szerződések biztosítják.

Az általános kereseti adó alapja minden egyes haszonhajtó foglalkozásnál az adóévet megelőző évből származó tiszta jövedelem. A jövedelemnek évközi emelkedése vagy apadása a kivetett adót nem módosítja.

Az adóköteles vallomást tartozik évenként jövedelméről adni s abban feltétlenül megemlítenő: p. o. az üzletben fekvő és forgó tőke mennyisége, haszonbérleteknél a haszonbéri összeg, az értelmi foglalkozásnál vagy vállalatnál alkal-

mazott hivatalnokok és segédek száma és járandóságai egy évi összege, az évi lak- és tüzelhetlység-bér, *mészárosoknál, henteseknél a megelőző évben levágott állatok száma.*

Aki nem tudná kiállítani az ivet, annak a községi (városi) adókezelési hivatalnokok kötelesek segédkezni. Ennek megtagadása 5—50 korona bírsággal büntetettik. (24. § 2-ik bekezdés.)

Aki a meghirdetett időben vallomását be nem adja, vagy vallomásából adóköteles tárgyat kihagy: a megállapított adónak 1%-át, ha pedig újabb felhívásra is vonakodnék eme kötelességnek eleget tenni: további 4%-át fizeti büntetésképpen. Ily esetekben hivatalból állapítatik meg a kereset, puhatolás által, amelynek bizony nem fog nagyon örülni a mulasztást elkövető adózó.

A kereseti adóból az 1911. évre beszédhető összeg 29.000.000 koronában lett kontingentálva, mely összeg évenként 2%-kal, vagyis több mint félmillió koronával növekedik.

Eddig ezen adóból 28 millió koronát szedett be az állam, ha tehát figyelembe vesszük az ipar- és kereskedelem erős fejlődését: akkor a most megállapított kontingens mellett esekély emelkedés fog bekövetkezni.

Az adóstatisztika szerint 334 foglalkozás tartozik ezen adó alá, ebből 200 ipari, 80 kereskedelmi, a többi közvetítés, jogbérlet, tudományi, művészi stb. foglalkozás.

Teljesen megszűnik még ezen adónemmel adózóknál is a családtagok adója és ez helyes is, mert az összes adók között ez volt a legigazságtalabb, mert fejadójelle gével bírt; van azonban hátulütője is: ugyanis a kereső feleség és családtag adója is hozzá számítandó az adóköteles kereseti adójához. P. o. cukrászat, mézes kalácsos és varrási iparoknál, ahol a feleség s 16 évnél idősebb gyermekek is dolgoznak: a mindnyájuk által keresett összeg lesz az adóalap.

Megnyugvással fogadhatjuk tehát az új adótörvény eme részét is, — csak arra vagyok kíváncsi, hogy ha már 10%-ról 4, illetve 5%-ra leszállított ez az adó, mily okolással várja a pénzügyminiszter, hogy az eddig ily címen befolyt 28 millió helyett 29 millió fog befolyjni, sőt évenként további 2 millió? Mert az 1 és 4%-os bírság kevés büntetés arra, hogy a valódi kereset a felek által bevalassék; ezel a rászorítással csak nagyon kevéssel fog emelkedni az adóalap, ami egyáltalán nincs arányban az 5%-nál is lejjebb szállított adókulccsal.

Hogy tehát a kontingentált összeg befolyhasson: az igaz bevallásra kell a feleket szorítani s he ez nem sikerülne, sejtelmem szerint adódetektív rendszert kell felállítani, ettől pedig óvja az Isten az adózó polgárságot.

A pásztormadarak.

Mikor az elmúlt évben a sáska előzőnlötte a Hortobágyot, csakhamar megjelentek az ugynevezett pásztormadarak, melyek hihetetlen mennyiségben pusztították a veszedelmes sáskafajt. Abban az időben igen sokan kimentek a Hortobágyra,

hogy lássák azt a rengeteg sok madarat, melyek mesze földről jöttek, hogy élelmet találjanak a sáskák pusztításában.

Schenk tanár, az országos madártani állomás tudós adjunktusa most az „Állatvilág“ c. szaklapban terjedelmes ismertetést ír Hortobágy eme messziről jött vendégeiről a következőkben:

A hortobágyi légelőterületet 1907 nyarán végpusztulással fenyegette a mérhetetlen mennyiségben fellépett *marokkói sáska*. A csapás továbbterjedésének és megismétlődésének meggátolása céljából a m. kir. rovartani állomás valóságos irítási hadjáratot indított a földművelésügyi miniszterium megbízásából, amely törvényt is alkotott a sáskairtásról. A sáskairtás idején szokatlanul mozgalmas volt az élet a Hortobágyon. A végtelenségbe vésző tengernyi sikságon magányos pásztor gunyhók, gémes kutak, gulyák és ménesek között innen is, onnan is messzevilágító fehér sátorcsoportok látszottak. A sátrakban a sáskairtó munkások tanyáznak. Fölváltva dolgoztak és pihentek, mert ha az ember tán bírná is a kora hajnaltól napnyugtáig tartó munkát az agyforraló hőségben, nem bírja ki a ló, amely a nehéz sáskairtó gépet huzza.

Az erősebben inficált területeken már néhány lépés után valóságos sáskahullám hömpölygött az ember előtt. A továbbugrálva menekülő sáskahad sűrű jégeső hullásához hasonló pattogás és zugás kísérte. Ilyen helyek azután valóságos gyülekező tanyái voltak a Hortobágy sáskairtó madárseregeinek. Százával voltak a falánk, nagyétű golyák, csapatosan jöttek-mentek a libegő-röptű kék véresék, ölyvek, lomharöptű lármás sasok, vijjogó bibickek, ciregő széki csizék, himbáló-röptű szarkák és vetési varjak óriási fekete seregei. Ott voltak a távoli hazájukból szinte gondviselészerűleg megjelent *pásztormadarak* seregei is.

A pásztormadár rendes hazája Délolaszország, Transzkáspia és Turkesztán. Itt az óriás kiterjedésű füves pusztákat lakja s életmódjában annak legjellemzőbb bogárvilágához, a tömegesen előforduló sáskákhoz alkalmazkodott. Minthogy a sáskajárások színhelye majdnem évről-évre megváltozik, azért az indiai téli szállásaikból hazatérő pásztormadarak még kisebb-nagyobb kiterjedésű vándorutakra kényszerülnek, hogy ily módon megtalálják a sáskajárásos, tehát a fészkelésre alkalmas területeket. A pásztormadár ily életmód mellett vándormadarrá fejlődött és ha alkalmas területre érnek, ott fészkelnek, ilyen kivételes fészkelőhelyeik voltak eddig a Balkánon, Olaszországban és Magyarországon. Ha ellenben rendes hazájukban is elegendő fészkelési területeket találnak, akkor nem látogatnak el hozzánk, még akkor sem, ha találnának is nálunk sáskajárásos területeket.

A Hortobágyon 1907. év nyarán körülbelül tíz telepen közelítőleg háromezer pár fészkel; a többi lassanként elszéledt, tovább vándorolt, úgy, hogy a fiókaetés idejében már csak a fészkelők tartózkodtak ott. Valószínűleg kevés volt a fészkelési alkalmatosság a sáskajárásos területek közelében. — Pedig a pásztormadarak ebben egyáltalában nem voltak válogatósak. Ahány vályog-

és téglarakást találtak, azt mind elfoglalták s alig félméter magas téglatörmelék halmazokban is találtak fészkeket. Beletepedtek az épületek nádfedeleibe, noha a legtöbb oly alacsony volt, hogy kinyújtott karral elérhette őket az ember. A debreczeni hortobágyi kőhid szárítócsöveit, valamint a mellettük levő üregeket is elfoglalták, kemény harcok után kivervén belőlük a nemzedékek óta ott fészkelő kétségbeesetten védekező verebeket.

A fészkelepeken mindenütt rendkívül bizalmasak voltak a pászormadarak. Különösen festői látványt nyújtott a szádalékesi telep, ahol körülbelül ötszáz pár fészkel. — Egy-egy vályogtéglarakáson néha százával ültek sűrűn egymás mellett a gyönyörű rózsaszínű madarak. A hortobágyi kőhid széles korlátján nagyon gyakran figyelhettem meg őket. Ha nyugodtan viselkedett az ember, akkor ügyet se vetettek rá. E nagyfokú bizalmasság onnan ered, hogy hazájában „szent madárnak” tartják a pászormadarat óriási sáskapusztításai miatt s ezért mindenütt a legnagyobb kiméletben és védelemben részesül. Hogy milyen nagyra becsülik sáskairtó működését, azt igen élénken jellemzi egy tiffiszi népszokás. Ha tavasszal sok sáska jelenik meg Tiffisz vidékén s elmaradnak a pászormadarak, akkor küldöttséget menesztenek az Ararat hegyére, Szent Jakab forrásához, hogy onnan vizet hozzanak a városba. — A visszatérő küldöttséget nagy egyházi ceremóniával fogadják; azt hiszik, hogy ilymódon rábirhatják a pászormadarat a megjelenésre.

1908. év nyarán — bár jóval kisebb mértékben — újból kitört a sáskajárás a Hortobágy néhány területén. — Ugyanakkor megjelentek megint a pászormadarak is és minthogy újra megtalálták a fészkeléshez szükséges feltételeket, ezuttal is fészkeltek néhány telepen, de jóval kisebb mennyiségben, mint az előző esztendőben. A Hortobágyon tehát két egymásután következő esztendőben fészkeltek a pászormadarak, ami igazán ritka esemény.

Hirek.

— **Köszönet** Kovács József polgármester urnak 10 tiz koronáért, a helyi vasút részv. társaság Igazgatóságának 20 husz koronáért, melyösszegeket, az 1848/49.-ik évi honvédek egylete segélyezésére adományozni kegyeskedtek, e helyen mondok hálás köszönetet. Debreczen, 1909 július 15. Balogh Imre mint az 1848/49. honvéd egylet pénztárnoka.

— **Keleti nyelvű okiratok és levelek.** A belügyminiszter az Akadémia kérésére felszólította az ország összes törvényhatóságait, hogy a területükön levő levéltárakból, muzeumokból kutassák fel a keleti nyelvű kodexeket és kéziratokat. Városunk tanácsa a munkálattal Koncz Ákos tb. tanácsnokot, levéltárost és Zoltai Lajos muzeumőrt bízta meg, kik idevonatkozó együttes jelentésüket beterjesztették a tanácshoz. A jelentés szerint számos szép állapotban levő török levél van a város tulajdonában, melyeket ez idő szerint a magánlevéltárban őriznek.

MEGJELENT	
„Ős Debreczen”	
Elbeszélések Debreczen multjából. Írta: KONCZ ÁKOS.	
Ára díszes kiállításban 3 korona. Kapható a szerzőnél (Városház, földszint 7. számú szoba vagy lapunk kiadó-hivatalában, a városi nyomdavállalatnál. o o	

A nagyerdei hidegvizgyógyintézet

foljó évi április havában megnyílt.

Intézeti és fürdő-orvos **Dr Szász Adolf.** (lakik Piac-utca 59. sz.)

A vizgyógyintézet látogatói a vizgyógyintézet orvosa, vagy más orvos rendelménye alapján vehetik az intézetet igénybe s a rendelvény a fürdőszolgának átadandó.

A vizgyógyintézet délelőtt 5— $\frac{1}{2}$ 9-ig, délután $\frac{1}{2}$ 5-től $\frac{1}{2}$ 8-ig férfiak, délelőtt $\frac{1}{2}$ 9—12-ig és délután 1— $\frac{1}{2}$ 5-ig nők által használható. Ugyanott reggel 5 órától este 7-ig kádfürdő, hétfőn, szerdán és pénteken nők, egyéb napokon férfiak által használható gőzfürdő áll rendelkezésre.

A fürdő felügyelőség.

3261—4870. szám
1909.

Verseny tárgyalási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa a város rendőrség, hajdulegénység, tiszti szolgák és az összes szolgaszemélyzet egyenruházatának szállítására versenytárgyalást hirdet.

Az elkészítendő egyenruhák és egyenruházati cikkek Debreczenbe a városházához szállítandók. Készítendőik és szállítandók *diszegyenruhák, téli- és nyári egyenruhák, bekötők, czizmák, cipők csákók, kalapok, sapkák, kesztyűk.* A szállítandó egyenruhák és cikkek mennyisége részletesen és egyenként a szállítási feltételekben van felsorolva és kitüntetve.

Külön adandó be ajánlat a ruhákra és egyenruházati cikkekre és külön a csizmákra és cipőkre.

A szállítás 6 évre t. i. az 1909, 1910, 1911, 1912, 1913. és 1914. évekre biztosítottatik. A szállítás részletesebb határideje a vállalati feltételekben van megállapítva.

A ruhák szállításával együtt ajánlat teendő a ruháknak időközben szükségessé válható átalakítására és javítására is.

Csakis szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlen, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. Az ajánlatba világosan kiteendő, hogy ajánlattevők a szállítási feltételeket ismerik s azokat magokra nézve kötelezőknek tartják.

A borítékok következő felirással látandók el:
Ajánlat Debreczen sz. kir. város rendőrsége és

szolgaszemélyzete részére szükséges egyenruhák és egyenruházati cikkek (csizmák és cipők) szállítására.

Az ajánlatok Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalánál a *folyó 1909. július hó 26. napjának délutáni 5 órájáig adandók be*. Később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bánatpénzül az ajánlat szerinti összértékének 5%-a teendő le — jelen hirdetés számára hivatkozással — a *folyó 1909. év július hó 26. napjának déli 12 óráig a város házipénztáránál*. A letétjegy az ajánlathoz melléklendő.

Az ajánlatok a *folyó 1909. év július hó 27-én délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében fognak felbontatni*, ahol is ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

A szállítási feltételek, minták és az ajánlati lap *folyó 1909. év július hó 12-ik napjától hétköznapon délelőtt 8–1 óráig a polgármesteri hivatalnál megtekinthetők*, esetleg darabonként 1 koronáért megszerezhetők.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Azon pályázók, kik ajánlataik benyújtásakor Debreczen sz. kir. várossal üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítási képességeiket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A városi Tanács fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlati árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1909. július hó 8-án tartott üléséből.

A városi Tanács.

Debreczen sz. kir. város Polgármesterétől.

2586/1909. eln.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságánál az 1909. év második felében előreláthatólag két gyaloghajdui, 1 lovasrendőri, 5 gyalogrendőri, 1 mezőrendőri és 2 erdőőri állás fog megüresedni.

A gyaloghajdui állás 480 korona évi fizetéssel, 80 korona lakbérrel, a lovasrendőri állás 900 korona évi fizetéssel, 80 korona lakbérrel, a gyalogrendőri állás 600 korona évi fizetéssel, 80 korona lakbérrel, a mezőrendőri állás 600 korona évi fizetéssel és 80 korona lakbérrel és az erdőőri állás 500 korona évi fizetéssel van egybekötve.

Azonkívül ezen állások viselői téli és nyári egyenruhával is elláttnak.

A mezőrendőrök kötelesek egy lovat saját költségükön beszerezni és tartani.

Az erdőőrök szintén kötelesek egy lovat tartani, de fizetésükön felül még természetben lakást is élveznek és négy katasztrális hold földet is kapnak használatra.

Ezen állások az 1873. évi II. t.-c. 4. §-ának rendelkezéséhez képest felerészben igényjogosultsággal bíró altisztek részére vannak fenntartva.

Felhivom ennél fogva mindazokat az igazolványos altiszteket, kik ezen esetleg megüresedő állásokat elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeiket a polgármesteri hivatalban és pedig a közszolgálatban állók felettes hatóságaik útján, mások pedig személyesen vagy postai uton adják be.

Debreczen, 1909 július 8.

Vecsey Imre,
főjegyző,
polgármester helyettes.

Alapított 1561. Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS »
KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.
 (VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állítatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺

Tartós betűrebből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdák, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata. 1909—1922.